Het Nieuwe Toezicht kinderopvang

Op 1 januari 2018 treedt de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (wet IKK) in werking. De wet wijzigt de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen en heeft tot doel het verbeteren van de kwaliteit en de toegankelijkheid van de kinderopvang. Door de wetswijziging veranderen ook de werkzaamheden voor de toezichthouders in onze organisatie. Voorlopig beperken de veranderingen in de kwaliteitseisen zich tot het terrein van dagopvang, peuterspeelzaalwerk en buitenschoolse opvang (BSO). De kwaliteitseisen voor gastouderbureaus, gastouders en voorzieningen voor gastouderopvang blijven vooralsnog ongewijzigd.

Achtergrond van de Wet IKK: Het Nieuwe Toezicht en Innovatie Kwaliteit Kinderopvang
De aanleiding voor het project “Het Nieuwe Toezicht” is enerzijds het bieden van meer ruimte (maatwerk) aan de kinderopvanginstellingen om de doelen achter de kinderopvang in de praktijk te realiseren en anderzijds het bieden van meer ruimte voor het professionele oordeel van toezichthouders.
Overleggen tussen vertegenwoordigers van betrokken partijen (ouders, kinderopvanginstellingen, werknemers en toezichthouders) en het ministerie van SZW leiden tot het Akkoord Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang dat op 31 mei 2016 wordt ondertekend. Het Akkoord bestaat uit 21 maatregelen op vier pijlers: (1) Ontwikkeling van het kind staat centraal, (2) Kinderopvang is veilig en gezond, (3) We bieden stabiliteit en pedagogisch maatwerk en (4) Werken in de kinderopvang is een vak. Aangezien de maatregelen niet alleen betrekking hebben op toezicht, besluit de minister om het project ‘Het Nieuwe Toezicht’ om te dopen tot ‘Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang’, waarvan het Nieuwe Toezicht onderdeel uitmaakt. De wijzigingen in de kwaliteitseisen zijn uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur en een ministeriële regeling, waarvan een deel op 1 januari 2018 in werking zal treden.

Inhoudelijke wijzigingen
Het toezien op de naleving van de nieuwe voorschriften doet een groter beroep op het professionele oordeel van de toezichthouders. Zij kunnen niet meer volstaan met het afvinken van een checklist, zoals dat bij het toezien op de naleving van de oude voorschriften (bijv. voldoen professionals aan de minimale opleidingseisen?) wel kan. Bovendien kunnen toezichthouders te maken krijgen met een grotere verscheidenheid aan situaties vanwege de grotere mogelijkheden voor maatwerk als gevolg van de nieuwe wet. Of een kinderopvanginstelling al dan niet voldoet aan de nieuwe voorschriften vraagt om meer overleg, zowel met locatiemanagers en pedagogisch medewerkers van kinderopvanginstellingen als tussen toezichthouders onderling. De concepthandleiding “Nieuw Toezicht” van GGD GHOR zegt hierover: ‘Dit betekent dat de toezichthouder zich afvraagt, meer dan voorheen, hoe de houder ervoor zorgt dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en voldoende aandacht krijgen, en hoe risico’s op het gebied van gezondheid en veiligheid in de praktijk worden beheerst, en waarom de houder het zo doet.’ Middels een uitvoeringstoets is in overleg met het veld een raming gemaakt van de extra kosten van het nieuwe toezicht. Voor 2018 wordt incidenteel een bedrag van € 0,7 miljoen geraamd, aangezien de toezichthouders met het nieuwe toezicht moeten leren werken en daarvoor per locatie een half uur extra tijd krijgen. Vanaf 2018 worden de structurele kosten geraamd op € 1,8 miljoen; afhankelijk van de kleurcode wordt geschat dat toezichthouders geen tot anderhalf uur extra tijd nodig hebben. Voor de kinderopvangorganisaties met de kleurcode geel, oranje en rood wordt een uur extra tijd geschat voor het beoordelen van kwaliteitseisen op het gebied van gezondheid en veiligheid. Voor de kinderopvangorganisaties met de kleurcode oranje en rood wordt daarnaast een half uur extra tijd geschat voor het toezien op het mentorschap. De extra kosten worden voor de gemeenten gecompenseerd door een toevoeging van middelen aan de algemene uitkering in het gemeentefonds. De verdeling over de gemeenten is gekoppeld aan de maatstaven cluster samenkracht en burgerparticipatie (septembercirculaire 2017).